

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan soruların Tarım ve Orman Bakanı Vahit KIRIŞÇI tarafından yanıtlanması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Ünal DEMİRTAŞ

Zonguldak Milletvekili

Karadeniz Bölgesi'ndeki uygun iklim koşullarında, verimli şekilde üretimi yapılabilen fındık, Türkiye'de, 734 bin hektar alanda yetiştirilmektedir. Türkiye'de fındık üretimi açısından öne çıkan iller; Ordu, Samsun, Düzce, Giresun, Trabzon, Zonguldak, Kastamonu ve Bartın'dır. Bu illerde yetiştirilen fındık, Türkiye'deki fındık üretiminin %82'sini karşılamakta olup yaklaşık 450 bin aile geçimini fındıktan sağlamaktadır.

Türkiye'yi dünyada lider konuma taşıyan fındık ülkemizin yerli ve milli ürünü olup, stratejik öneme sahip tarım ürünlerinin başında gelmektedir. Sahip olduğu bu stratejik önem sebebiyle, fındık özel olarak teşvik edilmesi gereken bir üründür. Ancak ülkemizde özellikle Ak Parti iktidarları dönemindeki yanlış tarım politikaları nedeniyle fındık rekoltesinde düşme olmuş, fındık üreticileri yeteri kadar desteklenmemiş, artan üretim maliyetleri karşısında, üreticilerin kayıplarını giderecek politikalar uygulanmamıştır. 2022 yılı Temmuz ayı itibarıyla gübre ve toprak geliştiricilerdeki yıllık artış %234,88, tarımsal ilaçlardaki artış %104,76 olmak üzere, tarımda kullanılan mal ve hizmetlerin tamamındaki ortalama artış %141,75 oranında olmuştur. Ülkemizde, üretim maliyetlerinin fahiş miktarda artması, fındık taban fiyatlarının artan üretim maliyetlerini bile karşılamayacak kadar düşük olması, fındık üreticilerinin yeterince destelenmemesi ve Türk fındık piyasasını yabancı bir şirketin tekeline bırakılmış olması nedeniyle önemli sorunlar yaşanmakta, ülkemizde fındık üretiminde istikrarlı bir artış sağlanamamaktadır.

Aslında fındık üreticilerinin bugün yaşadıkları sorunların başlangıcı, fındık piyasasının bir yabancı şirkete teslim edilmesidir. Yerli ve milli ürünüümüz olan ve ülkemizi dünyada lider konuma taşıyan, Türkiye'de, çiftçilerimiz tarafından yetiştirilen Türk fındık piyasası, İtalyan bir şirketin tekeli altındadır. Önce fındık fiyatlarında istikrarı sağlayan FİSKOBİRLİK, Ak Parti iktidarlarınca, planlı olarak uygulanan yanlış politikalar ile devre dışı bırakılmış, daha sonra ülkemizdeki fındık piyasası İtalyan Şirket Ferrero'ya teslim edilmiş ve bu şirket Türkiye'deki fındık taban fiyatını belirleyen tek otorite haline gelmiştir. Ne acıdır ki geçimini fındıktan sağlayan binlerce üretici bu tekelci yapıya teslim edilmiş durumdadır.

2022 yılı fındık taban fiyatları ile ilgili yapılan açıklamalar da aslında Ferrero isimli İtalyan Şirketin, Türkiye'deki fındık taban piyasasındaki yüksek etki düzeyini gözler önüne sermiştir. Toprak Mahsulleri Ofisi'nin Levanten Kaliteli Kabuklu fındık

fiyatının 52 TL olarak açıklamış, ardından 30 Temmuz 2022'de Cumhurbaşkanı fındık taban fiyatını ortalama 54 lira olarak açıklamıştır. Bugün serbest piyasada fındık Zonguldak merkezde 49-50 TL, Alaplı'da 46-47 TL, Kdz. Ereğli'de 45-48 TL, Giresun'da 46-47 TL, Ordu'da ise 42-45 TL'den satılmaktadır. Fındık piyasasına hakim olan Ferrero Şirketi'nin ise yapılan bu açıklamaları dikkate almadığı ve fındık üreticisinden 43-44 TL'den alım yaptığı ortaya çıkmıştır. Yani fındıktaki tekelci yapı kendi taban fiyatın belirlemiş, TMO ve Cumhurbaşkanı'nın yaptığı açıklamaları dikkate bile almamıştır. Bunun karşılığında ise bu tekelci yapı ile mücadele edecek bir siyasi irade maalesef gösterilememiştir.

Bu nedenle bugün geldiğimiz noktada, 2022 yılı fındık taban fiyatını 70 TL civarında olmasını bekleyen fındık üreticisi çok büyük bir hayal kırıklığı yaşamaktadır. Ülkemizdeki enflasyonist ortam, gübre, ilaç ve mazot fiyatlarındaki fahiş zamlar, işçilik yevmiyelerinin yükselmesi gibi sebeplerle artan maliyetler karşısında fındık üreticileri çaresiz kalmıştır. Yaptığı manipülasyonlarla fındık fiyatını belirleyen İtalyan Ferrero Şirketi karına kar katarken fındık üreticileri, üretimi bırakacak noktaya gelmiştir. Yapılması gereken fındıktaki bu tekelci yapının kırılması ve fındık fiyatlarında istikrarı sağlayan FİSKOBİRLİK'in yeniden devreye sokulmasıdır.

Bu çerçevede;

- 1) 2022 yılı fındık taban fiyatlarının, Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından farklı Cumhurbaşkanı tarafından farklı açıklanmasının sebebi nedir?
- 2) 2022 yılı için açıklanan fındık taban fiyatı belirlenirken, ülkemizdeki enflasyonist ortama bağlı olarak artan üretim maliyetleri de göz önüne alınmış mıdır?
- 3) Fındık taban fiyatları, üretim maliyetlerindeki artış, ülkemizdeki enflasyonist ortam ve diğer etkenler değerlendirildiğinde yeterli bir miktar mıdır? Fındık üreticilerinin açıklanan fındık taban fiyatı üzerinden kar elde etmeleri mümkün müdür? Önümüzdeki yıl fındık taban fiyatlarındaki düşüklük nedeniyle fındık rekoltesinde bir azalma olması beklenmekte midir?
- 4) İtalyan Şirket Ferrero'nun, yaptığı manipülasyonlarla piyasadaki 43-44 TL fiyattan alım yapması haksız rekabet koşullarına uygun mudur? Eğer uygun değilse bu konuda İtalyan Şirket Ferrero hakkında bir inceleme başlatılmayı düşünüyor musunuz?
- 5) Üretim maliyetlerindeki artış nedeniyle üreticilerin fındığı açıklanan taban fiyatının altında satmak zorunda kalması karşısında, üreticileri koruyacak şekilde tedbir almayı düşünüyor musunuz?
- 6) Fındık piyasasına hakim olan tekelci yapının kırılabilmesi ve fındık fiyatlarında istikrar sağlanabilmesi için FİSKOBİRLİK'in yeniden devreye sokulması düşünülmekte midir?
- 7) Ülkemizde fındık rekoltesinde istikrarlı bir artış sağlanması için tedbir almayı düşünüyor musunuz? Düşünüyorsanız bu tedbirler nelerdir?